

Roodkeelduiker (*Gavia stellata*) A001

1. Status

Vogelrichtlijn Bijlage I (sinds 1985). Voor Natura 2000 relevant als niet-broedvogel.

2. Kenschets

Beschrijving: De roodkeelduiker is de kleinste zeeduiker en heeft een kenmerkende slanke, licht opgewipte snavel. In Nederland is het een doortrekker en wintergast in vrij klein tot vrij groot aantal in de kustwateren van de Noordzee. De roodkeelduikers zijn in de winter zeevogels die het binnenland en het zoete water mijden, terwijl ze in de broedtijd leven in toendra's en (bos)meertjes.

Relatief belang binnen Europa: De staat van instandhouding van de roodkeelduikerpopulatie binnen de Europese Unie is volgens 'BirdLife' 'ongunstig' met een Rode Lijst status 'zeldzaam'. Het broedgebied ligt in het noorden van Eurazië en Noord-Amerika. De voor Nederland relevante winterpopulatie is de Noordwest-Europese populatie die leeft in de Oostzee en de kustwateren van Noordzee en Oostelijke Atlantische Oceaan, van ZW Noorwegen tot Spanje⁴. Nederland vormt een kerngebied in de winterspreiding van de roodkeelduiker; in ons land bevinden zich relatief belangrijke aantallen van deze soort. De aantallen overwinteraars worden voor de Europese Unie geschat op ruim 50.000, voor Nederland is de (provisorische) schatting 10.000.

3. Bijdrage van gebieden

Huidige verspreiding en voorkomen binnen Nederland: Het verspreidingsgebied is in feite beperkt tot de kustzone van de Noordzee. Verder naar buiten, op de open Noordzee, is de soort zeer schaars. Verder naar het binnenland toe, in de Waddenzee, IJsselmeer, Delta en in de overige zoete wateren is de soort eveneens zeer schaars. De roodkeelduikers die daar opduiken zijn veelal besmeurd met olie of anderszins verzwakt door ziekte of verstrikking. Op zee worden regelmatig grote dichtheden van roodkeelduikers gezien voor de Brouwersdam en in de buitendelta's tussen de Waddeneilanden. Incidenteel kunnen zeer grote aantallen samenkomen op sterk ontwikkelde 'stroomnaden' die een scheiding tussen verschillende watermassa's op open zee aangeven.

Huidig voorkomen en Natura 2000: De twee belangrijkste Natura 2000 gebieden voor de roodkeelduiker zijn Noordzeekustzone (007) en Voordelta (113). De aantallen in deze gebieden zijn niet exact bekend. Het gaat in Noordzeekustzone (007) om enkele duizenden exemplaren en in de Voordelta (113) om minimaal vele honderden.

4. Beoordeling landelijke staat van instandhouding

Trends in Nederland: In een grijs verleden was de soort wellicht aanzienlijk talrijker dan in 1980-2000. Er zijn weinig gegevens van de stand van de roodkeelduiker vóór 1960.

Recente ontwikkelingen: Recent lijkt de roodkeelduiker weer toe te nemen, een trend die vooral blijkt uit de tellingen van de Nederlandse Zeevogelgroep van de trek op zee. Zeer recent, in de winter van 2004/05, zijn ongewoon hoge aantallen van de soort gezien, gedurende lange tijd voor de Nederlandse kust.

Beoordelingsaspect natuurlijk verspreidingsgebied: gunstig
Het verspreidingsgebied van de roodkeelduiker is niet ingekrompen.

---

⁴ *Waterbird Population Estimates – Third Edition* stelt dat de 1%-norm van deze populatie 10.000 is. Volgens deskundigen is deze norm veel te hoog. In de tweede editie was deze norm maar 750.

Beoordelingsaspect populatie: gunstig

Over de aantallen is geen exacte informatie voorhanden. De roodkeelduikerpopulatie lijkt de laatste twintig jaar in Nederland eerder in aantal toegenomen dan afgenomen.

Beoordelingsaspect leefgebied: gunstig

Mogelijk met uitzondering van de factor rust lijkt het leefgebied van de roodkeelduiker in de Nederlandse wateren in orde. Zelfs grote olievlekken, zoals die in januari 2004 van de Tricolor (Atlantic Seabirds 6(3)-Special Issue) tasten slechts relatief kleine aantallen van de soort aan.

Beoordelingsaspect toekomstperspectief: matig ongunstig

In Europa als geheel neemt de roodkeelduiker in aantal af, mogelijk door problemen in de broedgebieden (verzuring van wateren). De recente toename in Nederland staat hiermee in schril contrast en suggereert problemen elders in het overwinteringsgebied omdat de situatie in Nederland niet sterk verbeterd lijkt. Het toekomstperspectief is aldus minder gunstig. Aan de andere kant zal de instelling van een zeerreservaat in de Voordelta mogelijk gunstig zijn voor de soort.

Definitie gunstige staat van instandhouding: In de Nederlandse wateren is behoud van de huidige situatie voldoende.

Oordeel: matig ongunstig

Beoordeling Staat van Instandhouding		
Aspect	1981	2004
Verspreiding	gunstig	gunstig
Populatie	gunstig	gunstig
Leefgebied	gunstig	gunstig
Toekomst	?	matig ongunstig
Eindoordeel	gunstig	matig ongunstig

5. Bronnen

- Camphuysen C.J. & Leopold M.F. 1994. Atlas of seabirds in the Southern North Sea. IBN Research report 94/6. NIOZ-Report 1994-8. Institute of Forestry and Nature research, Dutch Seabird Group and Netherlands Institute for Sea Research, Texel.
- Leopold M. F., Skov H. & Durinck J. 1995. The distribution and numbers of Red-throated Divers *Gavia stellata* and Black-throated Divers *Gavia arctica* in the North Sea in relation to habitat characteristics. Limosa 68: 125.
- Ouweneel G.L. 1993a. Roodkeelduikers *Gavia stellata* in het Brouwershavense Gat. Limosa 66: 164-166.
- Zucco C. & Merck T. 2004. Ökologische Effekte von Offshore-Windkraft-Anlagen. Naturschutz und Landschaftsplanung 36: 261-269.